

Kja ne kjæ, dyech'a nzincho nzinte nziyo (1994) ne Jmurɔ Texe yo Jmurɔ Jñiñi o mamɔji k'ɔ nu paa nzincho nu zana jñincho nge nu Paa yo Jñiñi k'ɔ Ñaji N'año Jñaa kja ne Xoñijomɔ. Mi ngeje na punkjɔ yo ts'ijña k'o mamɔji a kjanu, mbe nu k'o na kjuanɔ nge k'o ro mbarɔ kja ne Jmurɔ k'ɔ mi nesta k'ɔ texe yo mejñiñi ro mbaraji na joo k'ɔ ra soo ra mbos'ɔji texe pje k'o pɛs'i ra tsaa yo jñiñi k'ɔ ñaji n'año jñaa ngek'ua dya xi ra xonkɔji, k'ɔ juejme k'a karaji, k'ɔ ndembi in juajma k'o pɛs'i ndeze ma dyenk'ua ñe k'o dyaja k'ɔ mi kjarɔji dya na joo yo tee ñe xi sob'ɔji. Nge akjanu, k'ɔ kjarɔ ra juejme yo jñiñi k'ɔ ñaji n'año jñaa k'ɔ xits'iji akjanu k'ɔ dya joo k'ɔ mi kjarɔ yo tee k'ɔ ñaji jñatjo k'a nu mbezhe nu b'ezo.

Ko texe k'o na joo, nu k'o mamɔji nu paa nu mi ngeje k'ɔ ot'ɔ ro mbeñe ñe ro mbarɔ k'o kja ro tsaji na joo: k'ɔ ro mbos'ɔ nu Jmurɔ nu kjæ k'ɔ ya kjobɔ nu nguarmuxa nu Xiskuama k'ɔ ro mbarɔ texe pje k'o pɛs'i yo jñiñi k'o ñaji n'año jñaa. Ne Xiskuama nge k'ɔ ot'ɔ o dyopjɔji k'ɔ ro soo ra mbos'ɔ yo tee k'a yo tee ñe yo jñiñi k'ɔ ñaji n'año jñaa. Nunu o mamɔji texe pje k'o soo ra tsaa yo Mejñiñi mba ra mbos'ɔ ra jyab'ɔji, o ra yepe ra jyab'ɔji, ngek'ua ra ñaji na joo ko yo dya jñiñi. Kja kjuarɔ nudya nu b'ɛpji k'o mbɔrɔ ndeze k'o ya kjobɔ yeje dyech'a kjæ k'ɔ mi zonɔji ñe k'ɔ mi ɔrɔji mba ro mbos'ɔ ñe ro ñaji na joo yo Mejñiñi ko yo jñiñi ngek'ua ro ngaraji na joo, ro jyod'ɔ ja ro tsapɔji ñe dya xi ro yepe ro tsaji nza kja ma dyenk'ua. Ri xipji yo Mejñiñi k'ɔ Jmurɔji ñe yo jñiñi k'o ñaji n'año jñaa k'ɔ ra soo ra mimiji ko t'ekjañomɔ ñe ra tsapɔ ra mbaraji nu Xiskuama ngek'ua xipjiji texe ñe akjanu ra soo ra mbos'ɔji na joo texe yo tee k'a xoñijomɔ.

Xo soo ra mbaraji k'ɔ nu kjæ dyote otjo jñincho (2008) ngeje nu Kjæ yo N'año Jñaa kja ne Xoñijomɔ, nu Padya nge nu Paa yo Jñiñi k'a Ñaji N'año Jñaa kja ne Xoñijomɔ k'ɔ soo ra xits'i k'ɔ ri tjɔmbeñe k'ɔ ya nee ra tjorɔ texe yo n'año jñaa kja ne xoñijomɔ, ñe k'ɔ ya nge ra tjorɔ texe yo jñaa k'o ñaji yo n'año tee. Nu mɔ ra tjorɔ yo n'año jñaa dya xo nge k'ɔ ra tjorɔ yo xo ra tjorɔ texe pje k'o kjaji yo tee kja ne xoñijomɔ, xo ra tjorɔ texe yo tee. Ri mat'ɔ texe yo Mejñiñi, yo jñiñi k'ɔ ñaji n'año jñaa, nu k'a Jmurɔ Texe yo Jñiñi ñe texe k'o dyaja k'o neji ngek'ua ra mbos'ɔ ñe ra mborɔji texe yo n'año jñaa k'ɔ ya nee ra tjorɔ ñe ra mbos'ɔ ra kuatɔji k'ɔ in tsaa angezeji mba ra soo jichiji yo tee k'o kja ra saja.

Ban Ki-moon, Arkate kja ne Jmurɔ Texe yo Jñiñi

Jñaa k'o mamɔ nu paa Yo Jñiñi k'o Ñaji N'año Jñaa kja ne Xoñijomɔ, kjæ 2008.

K'o ra xits'i

K'o mamɔ ne Xiskjuama kja yo Jmurɔ yo Mejñiñi k'u ñaa texe k'o pɛs'i k'o soo ra tsaa yo jñiñi k'a Ñaji N'año Jñaa ngeje k'u kja nguarɔ, k'o mburɔ ndeze yo kjɛ 70, nu k'u na chjuu Subkomision mba ra Soo dya ra Zob'ɔji ñe ra Mbɔs'ɔ yo dya nda Punkju, kja Konsejo k'a ɔt'aji Merio ñe ra Mimiji na Joo, k'u mi Pjɔs'ɔ nu Jmurɔ Texe yo Mejñiñi (ONU) k'u o xipji ro tsaa na b'ɛpji k'u ro ñaa nu yo Jñiñi k'a ñaji n'año jñaa kja xoñijomɔ.

Ne b'ɛpji k'o nguarɔ, na chjuu Ts'ixiskuama Martinez Kobo, o nzhotɔji kja ne Subkomision nu yo kjɛ 1981 ñe 1984, ñe o mamɔji k'u na joo ro dyat'aji ne "Jmurɔ kja B'ɛpji yo Jñiñi k'a Ñaji N'año Jñaa", ko yo tee k'u mi nzhots'e ñe mi para, k'u o mburɔ o pɛpji nu kjɛ 1982 k'u ro mbɔs'ɔ. Nu kjɛ 1985, ne Jmurɔ kja B'ɛpji o mburɔ o dyopju nu Xiskuama, nu mɔ nguarɔ o mamɔ k'u na joo nu Subkomision kja ne kjɛ 1994, k'u o unɔ nguenda nu Komision k'u Pɛs'i k'u Soo ra Tsaa yo Tee kja ne ONU.

Mu xi kjobɔ na kjɛ, nu Komision, nza kja k'o mamɔ ko ne Ts'ijñaa 5 kja k'o mamɔ nu 49/214 kja ne Jmurɔ Texe, kja 23 dyech'a yeje zana nu kjɛ 1994, o xipji ro dyat'a kja "Jmurɔ kja B'ɛpji k'u ra xokɔji mba ra jmurɔji nu mɔ ra dyat'aji nu B'ɛpji nu Xiskuama kja yo Mejñiñi nu k'o ra ñaa k'o pɛs'i ra soo ra tsaa yo Jñiñi k'u ñaji N'año Jñaa", k'u ngeje, ra mburɔ k'o ya bi dyopju nu Subkomision, k'a mi kuat'u nu mɔ zonɔji kja ne Xiskuama. Pedye, kja in b'ɛpji, k'u ot'u o dyaraji kja zonɔji nu mɔ Jmurɔji yo Mejñiñi ñe k'o mi neji, o mamɔji, yo ndaxoñiji kja yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa k'u mi xipji k'a "Ngumɔ Tetjo".

O kjobɔ dyech'a naja (11) k'o zonɔji kja Jmurɔ kja B'ɛpji, o nguarɔji nu kjɛ 2006 nu xiskuama k'o nzhoji, nu kjɛ nu, kja nu Konsejo k'o Soo ra Pɛs'i yo Tee, nu k'u ot'u o Jmurɔji yo B'ɛpji, nu kja dyɔs'ɔ 2006/2, kja 29 nu zana ñanto nu kjɛ 2006, k'u kja pejñeji k'u kja ro mamɔ kjo na joo nu mɔ Jmurɔji Texe yo Mejñiñi.

Mu nguarɔ, ndeze mu ya kjobɔ dyote kjɛ, ne Xiskuama kja ne Jmurɔ Mejñiñi kja Pɛs'i k'u soo ra Tsaa yo Tetjo o ndɔtɔji ne 13 kja zana nzincho nu kjɛ 2007, kja ne Jmurɔ Texe kja in ñante naja Paa mu Jmurɔji.

A B'ondo o mbɔs'ɔ nu xiskuama, nu k'u mburɔ nu kjɛ 1985, k'u mi pas'ɔji in dyɛ, mba ra mamɔ kjo jaa, asta ke o tsapɔ in tsaa nu Jmurɔ Texe.

Ngeje na Xiskuama k'o mbedye na Jmurɔ kja Xoñijomɔ, nza kja nu ONU, k'u ra mboxkɔjme texe, nge na ts'ib'ɛpji k'u ra nejme texe yo tee, k'u ra tsapɔ k'o Dyopjuji yo k'u soo ra mbɔs'ɔji kja ne xoñijomɔ.

Mu dya nge nu Xiskuama dya ra tsapɔ k'u yo Mejñiñi k'u ra pejñeji nu k'o dyopjuji, b'ɔb'ɔ k'u ra tsapɔ ra mbɔs'ɔ na joo k'o kuat'u nu.

Akjanu, ne Xiskuama kja yo Jmurɔ yo Mejñiñi k'u soo ra tsaa ra mbɔs'ɔ k'u pɛs'i yo Jñiñi k'u Ñaji N'año Jñaa, kuat'u texe nu k'o ra tsaa ra mbɔs'ɔ

k'ux pēs'i pje ra tsaji, ne ra ngara na joo ko yo tjuru texe yo jñiñi k'ux ñaa n'año jñaa kja ne xoñijomux.

Mu ra tsapux ra ngins'i texe nu k'o kua'tux kja ne Xiskuama nge na b'epji k'ux ra pjøs'uxji texe yo jñiñi kja ne xoñijomux.

Kja ne B'ondo, ñe k'ux na chjuu Komision a Meb'ondo mba ra tsapux ra Nokux yo Jñiñi k'ux Ñaji N'año jñaa (CDI), K'ux ya mamux k'ux ot'ux ra tsaa kja ne Xiskuama kja yo jmurux jñiñi kja yo soo ra mbēs'i yo jñiñi k'a Ñaji N'año Jñaa, nge k'ux ra unux nguenda. Ngeje k'o, k'ux ya pjonguxji nge k'o mi soo ro tsaji akjanu. Ne k'o dyopjuxji, ñe nza kja k'o mbeñeji k'o mamux a B'ondo nu mux mbas'ux in dyee k'ux mi pjøs'ux nu Xiskuama na, ne 13 kja ne zana nzincho nu kjee 2007 k'o mamux akjanu.

Ko nu k'o pjonguxji, ne Arkate a Meb'ondo kja ra mbøs'ux ngek'ua ra dyat'axji nu kja ne xoñijomux, k'ux teb'e ra mbøs'ux na joo texe yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa.

E Lisi H. Albarez Albarez
Ndaxoniji kja ne Komision a Meb'ondo mba ra Mbøs'ux yo
Jñiñi k'ux Ñaji N'año Jñaa.

Ñante naja paa k'o jmurɔji
Ts'ib'ɛpi 68 kja ne b'ɛpi
O Jobɔ k'o yo Jmurɔ texe yo Jñiñi

61/925. Xiskuama k'o mamɔ Texe yo Jñiñi k'o soo ra tsaa yo jñiñi k'a ñaji
n'año jña.

Ne jmurɔ Texe,

Mi kjaɔ nguenda k'o dyopɔji nu b'ɛpi k'o tsaji ½ kja consejo k'a pɔs'ɔ yo tee, nu paa 29 kja ñanto zana nu kɛ 2006, kja ne k'ɔ ne Consejo o ndunɔ na kjuana nu Xiskuama kja ne k'o mamɔ kja yo jmurɔ texe yo jñiñi nu k'o soo ra tsaa yo jñiñi k'a ñaji n'año jña.

Mbeñe nu b'ɛpi k'o tsaji 61/68, nu paa dyote (20) kja dyech'a yeje zana nu kɛ 2006, nu k'o jyɛzi ro kjobɔ nu paa ñe kja ro jyod'ɔji ja ro dyat'ɔji nu k'o ro mamɔji ngek'ua xi ro soo ro tsaji in b'ɛpi ñe akjanu xi ro soo ro tsaji t'onɔ, ñe ro mamɔji ja ro nguarɔji nu b'ɛpi nu ja go tsaji t'onɔ k'o Xiskuama k'ɔ mamɔ ante ke ro nguarɔ ñante naja paa k'o jmurɔji,

Na joo nu xiskuama k'ɔ Mamɔ kja yo Jmurɔ texe yo Jñiñi nu k'o soo ra tsaa texe yo jñiñi k'o ñaji n'año jña k'ɔ b'ɔb'ɔ a xɔtɔ nu xiskuama na.

107^a b'ɛpi k'a jmurɔji
13 kja nzincho zana nu kɛ 2007.

Pejñi na xiskuama.

Xiskuama k'ɔ Mamɔ kja yo Jmurɔ Texe yo Jñiñi k'o soo ra tsaa yo jñiñi k'a ñaji
n'año jñiñi.

Ne Jmurɔ Texe,

Tɛpi yo b'ɛpi k'o pje ra tsaa ñe k'o ot'ɔ mamɔ nu Jɛb'i kja yo jmurɔ Texe yo Jñiñi ñe k'ɔ soo na joo ra tsaa texe yo b'ɛpi k'o dyat'ɔ yo Mejñiñi nza kja k'o mamɔ ko nu Jɛb'i,

Xo mamɔ na kjuana k'ɔ texe yo jñiñi k'a ñaji n'año jña chjetjojui texe yo dya jñiñi ñe ra mbaraji texe k'ɔ soo ra tsaji yo jñiñi n'año yo, a ngejmeji akjanu k'ɔ xi n'añoji ñe soo ra mimiji ko t'ekjañomɔ nza kja ngezeji,

Xo mamɔ na kjuana k'ɔ texe yo jñiñi soo ra mbɔs'ɔji mba ra mbaraji k'ɔ na n'añoji ñe pɛs'iji na punkɔ k'o at'ɔji, k'ɔ ngeje k'ɔ in tsaji texe yo tee k'a xoñijomɔ,

Xo mamu k'u xi naja k'u texe n'año pjeñe, k'o pje k'o at'aji ñe k'o kjaji k'u ra mamu k'u na joo yo dya jñiñi o dya yo tee o k'u mamu kjo ngeje mejñiñi a B'ondo o n'año tee, k'u poji k'a n'año ndantsjimi, ñaji n'año jñaa o at'aji n'año b'epji ngejeji sob'u tee, kjo na mbechjineji, kjo dya soo ra nzhod'uji, kjo dya b'ub'uji ko t'ekjañomu ñe dya karaji na joo,

Xi ra yepe ra mamu k'u, ma ra soo ra tsaa k'o kjaji, yo jñiñi k'a ñaji n'año jñiñi soo ra nzhonts'ejji ñe dya kjo ra soo ra zob'uji,

Kinchi k'u texe yo jñiñi k'u ñaji n'año jñaa o tsapɯ ra juejmeji ndeze ma jingua k'u dya kjaɯji nguenda, ñe k'o xi dyaja, k'u mi kjaɯji mbeɯji ñe mi tjembiji in juajma, k'a mi karaji ñe texe k'o mi pɛs'iji, k'u dya soo ra tsapɯ in tsaja, zo ri nge, k'u soo ra teji ñe nza kja k'o neji ñe k'o nesta,

Para k'u nesta na punkɯ k'u ra mimi ko t'ekjañomu ñe ra soo ra mbɔs'u ja ra ngaraji na joo texe yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa, k'u para ja ba at'aji mba ra ngaraji, ja ba tonji ñe k'u texe k'o at'aji, ja ba mbeñeji in jñankjimi, ja ba ngaraji ñe ja ba mbeñeji, zo ri ngeje yo in juajma, k'a karaji ñe k'o pɛs'iji,

Xo paraji k'u nesta na punkɯ k'u ra mimiji ko t'ekjañomu ñe ra soo ra mbɔs'u ja ra ngaraji na joo texe yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa k'o dyopɯji k'a xiskuama, k'o xi dyaja ña k'o jyokɯji k'o ra dyat'aji ko yo Meb'ondo,

Chalaji k'u texe yo jñiñi k'u ñaji n'año jñaa ya mbɯɯ ra jmurɯji ngek'ua ra mbɔs'uji ja ra dyat'a ra mimiji na joo, ja ra ndonji, ja ra ngaraji na joo ñe k'o at'aji ñe ngek'ua ra tjorɯ texe nu k'o ja ba sob'uji ñe dya xi ra ndijmiji k'a ri nzhod'uji,

Paraji na joo k'u mba ra soo ra ngara na joo yo jñiñi k'u ñaji n'año jñaa nu k'o kjobɯ ñe k'u ra tsapɯ ra s'od'u k'a in juajma angezeji, k'a karaji, ñe k'o pɛs'iji ra soo ra jyokɯji ngek'ua ra mimiji na joo, k'o at'aji ñe pje k'o kjaji ñe ra mbɔs'u ra nokɯji nza kja k'o nesta ñe k'o neji,

Ri mbeñe k'u ra nuji na joo yo pjeñe, k'o at'a yo tee ñe k'o kjaji ndeze ma jingua soo ra tsapɯ ra nokɯ yo jñiñi mba ra mimiji na joo ñe ra pjorɯjme na joo nu xoñijomu,

Ri jñandu k'o mi pjɔs'u k'u dya ra mborɯ xundaro yo juajma ñe k'a karaji yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa ñe ra mimiji na joo, ra tsapɯ ra nokɯ ñe ra ndonjoji na joo ñe ra unɯji texe yo tee, ra dyaraji ñe ra ñaji na joo texe yo mejñiñi ñe jñiñi k'a xoñijomu,

Ra yepe ra mbara k'ɔ soo pje ra tsaa yo b'edyi ñe yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa ra soo ra mbɔs'ɔji mba ra chezheji na joo yo t'ii, ra unɔji sjorɔ ñe ra ngara na joo yo t'ii, mba ra jñandɔ na joo texe pje k'o kjaa yo t'ii,

Ri mbeñe k'ɔ k'o soo ra tsaa yo t'ii k'o dyopɔji k'a xiskuama, ñe k'o dya jeb'i k'o dyat'a texe yo Mejñiñi ñe yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa ngeje, k'ɔ xi dyaja, na b'ɛpji k'ɔ mbeñejme, ri nejme ñe ra mbara pje me k'o ri nejme ra tsaji k'a kara texe yo tee a xoñijomɔ,

Xo ri mbeñejme k'ɔ texe yo jeb'i k'o dyat'aji, k'o jyokɔji ñe k'o dya xiskuama k'o dyat'aji, ñe ja ra tsapɔji mba ra zonɔji na joo, soo ra ñaji ngek'ua ra mbɔs'ɔji texe yo jmurɔ k'a b'ɔb'ɔ yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa ñe yo Mejñiñi,

Ri parajme k'ɔ nu jeb'i k'o dyat'a nu jmurɔ texe yo jñiñi, ne xiskuama k'o dyopɔji texe yo tee a xoñijomɔ k'a soo ri chonji na joo, ri b'ɔb'ɔji na joo ñe ri dyat'aji na joo, ñe ne xiskuama k'o dyopɔji texe yo tee a Xoñijomɔ k'o soo ri tsaa na joo ñe ja ri karaji, nza kja k'o Mamɔ ñe ne B'ɛpji k'o tsaji a Biena mamɔji k'ɔ na joo ra mimiji texe yo jñiñi k'ɔ soo ra nzhonts'ej, nge k'ɔ mamɔji a kjanu k'ɔ ra nzhonts'ej ngek'ua ra soo ra mamɔji ja ra tsaji pjoxte mba ra mimiji na joo ñe ra ndonjoji merio texe yo tee ñe k'o at'aji,

Ri mbentjojme k'ɔ texe k'o kuaɔ nu xiskuama dya ra soo ra kad'a nzi na jñiñi k'ɔ soo ra nzhonts'e, nza kja k'o mamɔ nu xiskuama k'o dyat'aji yo tee a xoñijomɔ,

Paraji na joo k'ɔ texe mu ra mbaraji k'o soo ra tsaji yo jñiñi k'o ñaji n'año jñaa nu k'o kuaɔba nu xiskuama na soo ra mbaraji k'ɔ ra mimiji na joo ñe ra soo ra tsaji pjoxte texe yo Mejñiñi ñe yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa, nza kja k'o xitsi ri tsaraji na joo, ri dyemeji na joo yo ndaxoñiji, soo ri nuji na joo yo tee, dya ri tsaji sob'ɔ ñe ri pjɔs'ɔ yo tee,

Na joo k'ɔ texe yo Mejñiñi ra tsapɔ ñe ra nee ra mbɔs'ɔ texe k'o ra tsaa yo jñiñi k'o ñaji n'año jñaa nza kja k'o mamɔ texe yo Mejñiñi, zo ri nge k'o xits'i k'ɔ ra mimiji na joo yo tee, k'ɔ k'a tsaji ñe ra mbɔs'ɔji texe yo jñiñi,

K'o yepe mamɔ k'ɔ ngeje nu jmurɔ texe yo jñiñi ra tsaa na b'ɛpji k'ɔ na joo ñe ra soo ra mbɔs'ɔ texe k'o soo ra tsaa yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa,

Ri mbeñe k'ɔ nu xiskuama na ngeje na d'adyo b'ɛpji k'ɔ soo ra mbaraji, xi ra jyod'ɔ ja ra mbɔs'ɔ ñe ra mborɔ k'o soo ra tsaa texe yo tee ñe ra nzhonts'ej

yo jñiñi k'ɯ ñaji n'año jñaa ñe kja ne tsapɯ ra nokɯji texe yo b'ɛpi k'o kjaa nu Jmurɯ texe yo Jñiñi,

Ri parajme ñe xi ra yepe ra mamɯ k'ɯ yo tee k'ɯ ñaji n'año jñaa, soo dya ra zob'ɯji ñe soo ra tsaji texe k'o kjaji yo tee kja ne xoñijomɯ, ñe k'ɯ texe yo jñiñi k'ɯ ñaji n'año jñaa pɛs'ɯji na ndecho k'ɯ soo ra mbɔs'ɯji texe ngek'ua ra mimiji na joo, ra ngaraji ñe ra tsapɯ ra teji texe nza kja yo jñiñi,

Ri parajme k'ɯ Ja ba karaji yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa potɯji k'a karaji nza kja yo jñiñi ñe yo mejñiñi ñe soo ra tsapɯji nguenda nzi na yo ja ba kara yo mejñiñi ñe yo jñiñi ñe k'o texe k'o n'año kjaji k'o ndeze ma jingua ñe k'o mi kjaji,

Mamɯ na joo nu xiskuama k'o Dyopɯ yo Jmurɯ texe yo Jñiñi nu yo ndecho kja yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa, nza kja nu xiskuama k'ɯ kuat'ɯ andɯb'ɯ, nza kja k'ɯ ra mbɔs'ɯ texe yo tee ngeje k'ɯ neji akjanu ngek'ua ra tsaji ra mbɔxte ñe ra mimiji ko t'ekjañomɯ:

Ts'ijña naja (1)

Yo tee k'o ñaji n'año jñaa pɛs'iji ndecho, nza kja texe yo jñiñi o nu yo tee, ra tsaji texe k'o soo ra tsaa yo ndecho tee ñe ra nzhonts'ejɪ na joo nza kja k'o dyopɯ nu xiskuama kja yo jmurɯji Texe yo Jñiñi, ne Xiskuama k'a dyopɯji yo tee k'a Xoñijomɯ k'o yo ndecho tee ñe k'ɯ mamɯ ja ra tsapɯji kja ne Xoñijomɯ kja yo ndecho tee.

Ts'ijña yeje (2)

Yo jñiñi ñe yo tee k'o ñaji n'año jñaa soo ra nzhonts'ejɪ ñe ra chjeui texe k'o dya jñiñi ñe yo tee ñe pɛs'iji k'ɯ soo ra tsaa yo tee ñe dya kjo pje ra xipjiji ñe ra zob'ɯji mu ra tsaa k'o neji, nza kja akjanu k'a bi dyɛnji o ja i mejñiñiji k'ɯ ñaji n'año jñaa.

Ts'ijña jñii (3)

Yo jñiñi k'ɯ ñaji n'año jñaa pɛs'iji k'ɯ soo ra tsaji yo tee ñe soo ra nzhonts'ejɪ. Nu k'ɯ xits'i akjanu nu xiskuama na k'ɯ soo ra tsaji nge k'ɯ soo ri mbeñets'e ñe k'ɯ ra jyod'ɯji ja ra ndɔnji merio, ra mimiji ñe k'o at'aji.

Ts'ijña nziyo (4)

Yo jñiñi k'ɯ ñaji n'año jñaa, k'ɯ soo ra tsaji ñe k'ɯ soo ra nzhonts'e na zɛzhi, xo pɛs'iji k'ɯ soo ra mandats'ejɪ o ra tsats'ejɪ arkate k'ɯ soo ra jyokɯji yo chuɯ k'a in jñiñiji, xo ra jyod'ɯ ja ra ngɔnt'ɯji ma ra pɛpjits'ejɪ.

Ts'ijña ts'ich'a (5)

texe yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa xo pɛs'i k'ɯ soo ra tsaji ra kuatɯ ñe ra mborɯ yo ngumɯ k'ɯ pjɔs'ɯji, k'a ñanaji, k'a ra ndɔnji, k'a ra ngaraji ñe k'ɯ at'aji, ñe k'ɯ soo ra pɛpjiji na joo, mu neji, k'a ra mbɔs'ɯji in zakɯ, ma ra ndɔnji merio, k'a karaji ñe texe k'o at'aji kja ne Mejñiñi.

Ts'ijña ñanto (6)

Texe yo tee k'o ñaji n'año jñaá soo ra mbēs'i na jñiñi k'a ra tsaji menzum.

Ts'ijña yenchó (7)

1. Yo tee k'o ñaji n'año jñaá soo ra tsaa ñe ra mbēs'i na zak, ra mboruji in nzero ñe in pjeñe ra nzhonts'e ñe ra mboruji na joo yo tee.

2. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaá pēs'i k'o soo ra tsaji texe yo ra nzhonts'ejí, ra mimiji na joo ñe ra mboruji texe yo n'año jñiñi ñe dya kjo soo ra mbot'uji ñe dya kjo ra tsap, ra chunji, xo dya kjo ra zis'i yo ts'it'i k'a n'año jmur.

Ts'ijña jñincho (8)

1. Yo jñiñi ñe yo tee k'o ñaji n'año jñaá pēs'iji k' ra soo ra tsaji k' dya ra juejmeji ma ra chjeñi k'o dyaja tee o ra tsap, ra chjotuji texe pje k'o kjaji.

2. Yo Mejñiñi ra dyat'aji yo b'epji ja ra tsap ngek'ua dya kjo pje ra kjob ñe ra nzhotuji:

a) Texe k'o dya na joo k'o ra tsap, ra ndembiji kja yo jñiñi ne yo tee k'o ñaji n'año jñaá ra pjoruji in nzero nza kja yo jñiñi k' n'año o texe pje k'o kjaji o ja in metsajaji;

b) Texe k'o dya na joo ra tsap, ra mbøp in juajma, nu k'a karaji ñe texe k'o pēs'iji;

c) Texe k'o ra tsap, ra mbedye k'a in jñiñi mu dya neji ñe ra tsapuji ndixu o b'ezo k' ra s'omb k' soo ra tsap yo tee;

d) Texe nu m ra tsapuji ra chjeñiji o ra jmuruji k' dya neji;

e) Texe nu m ra tsaji o ra pjonguji xiskuama k' ra zob'uji o ra tsap, ra chunji o ra zob'uji mu ñaji n'año jñaá k' ra xipjiji angezeji.

Ts'ijña nzincho (9)

Yo jñiñi ñe yo tee k' ñaji n'año jñaá pēs'i k' soo ra nge menzum na jñiñi o k'a ñaji n'año jñaá, nza kja k'o at'aji ñe k'o kjaji k'a yo jñiñi o meb'ondo. Dya soo ra zob'uji k'o yo dya tee.

Ts'ijña dyech'a (10)

Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaá dya ra nduns'uji k' ra tsap na zezhi k' ra ndembi in juajma o k'a karaji. Dya ra soo ra nduns'uji mu dya ra unuji setsi yo tee, k' ot' ra xipjiji yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaá k' neji akjanu, ñe mu dya ra ngont'uji na joo mu ra ndembiji in juajma k' ra chjejui ja nzi ra ngont'uji ñe, mu ra neji akjanu, k' ra soo ra nzhobuji.

Ts'ijña dyech'a naja (II)

1. Yo jñiñi k' ñaji n'año jñaá pēs'i ñe soo ra tsaa k' ra xos' ñe ra mboruji texe k'o pje k'o kjaa ñe k'o at'a. Nunu ngeje k' soo ra tsap nguenda, ra mboruji ñe ra dyat'a texe k'o mi at'a yo tee ma jingua, nudya ñeje k'o dya b'e kjob, nza kja k'o ngum k'o jyab'aji, texe k'o mi kjaji, mbaxua, k'o jandu mi na zoo ñe k'o mi opjui na zoo.

2. Yo Mejñiñi ra xipjiji ja ra dyat'aji mba ra mboruji na joo k' ra yepe ra jyab'aji, ñe ra ñabi ko yo jñiñi k' ñaji n'año jñaá, texe k'o pēs'iji, k'o

dyat'aji, k'o mi mbeñeji, k'o pēs'iji k'a ndantsijmi k'ux ya o jyombeñeji ñe dya dyøtūji sētsi k'ux ro nzhonts'e, ñe dya unūji nguenda k'ux o s'od'ūji in tjuu, ñe texe k'o mi kjaji.

Ts'ijña dyech'a yeje (12)

1. Yo jñiñi k'ux ñaji n'año jña pēs'iji k'ux soo ra tsaji ra ñaji, ra dyat'aji, ra tsapux ra nokux ñe ra jichi texe pje k'o mi kjaji, ñe yo mbaxua k'a ndantsijmi; ra tsapux nguenda ñe ra mborux k'a mi kjaji mbaxua k'a ndantsijmi ñe soo ra ngich'its'ejinu; ra kuantu texe pje k'o mi kjaji, ñe ra nzhotūji yo in añima.
2. Yo Mejñiñi ra soo ra unūji sētji ñe/o ra nzhotūji texe k'o mi at'aji ñe yo ndodye yo añima k'o mi pēs'iji, k'ux ra tsapux na joo, k'ux ra jñandu na joo ko yo jñiñi k'ux ñaji n'año jña ñe k'ux neji akjanu.

Ts'ijña dyech'a jñii (13)

1. Yo jñiñi k'ux ñaji n'año jña pēs'iji k'ux soo ra tsaa mba ra yepe ra dyat'aji, ra jyod'ux ja ra jichi ngek'ua ra mbarā yo tee k'o kja ra ngarā texe yo b'ezhe, yo jña, k'o ja mi ñaji yo pale, ja ba mi mbeñeji, ja mi kja k'o mi yaxūji ñe mi opjūji mi na zoo, ñe mu ra jñusp'ūji in Chjuu yo in jñiñi, ñe yo tee ngek'ua ra mborūji.
2. Yo Mejñiñi ra jyod'ux ja ra tsapux mba ra mborux texe k'o pēs'iji ñe akjanu ra tsapux k'ux yo jñiñi k'ux ñaji n'año jña ra dyaraji ñe ra dyak'aji mu ra jmurūji, ra ñanaji ñe ra dyat'aji xiskuama, ngek'ua ra nzhotūji, mu neji akjanu, k'ux ra mbos'ūji in b'epji.

Ts'ijña dyech'a nziyo (14)

1. Yo jñiñi k'ux ñaji n'ño jña soo ra mbēs'iji k'o ra tsaji ñe ra mborux na joo texe yo ngunxorux k'a jichiji sjorux k'a in jña k'ux ñaji, nza kja k'ux ja ga jizhiji angeze mba ra xompūji ñe ra mbaraji.
2. Yo tee k'ux ñaji n'año jña, ñe yo ts'it'i k'ux ñaji in jña soo ra pēs'i ñe ra unūji ndeze mu ch'ike kja ra ngins'i in sjorux nu Mejñiñi ñe dya ra zob'ūji.
3. Yo Mejñiñi ra jyokux ja ra dyat'aji, ko texe yo jñiñi k'a ñaji n'año jña, ngek'ua yo tee jñatjo, xo nge yo t'ii, ñe texe k'o karā a tjii k'a in jñiñi, soo ra unūji, nu mux na joo, nu sjorux ñe texe k'o at'aji ñe nu jña k'ux ñaji.

Ts'ijña dyech'a ts'ich'a (15)

1. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jña soo ra pēs'iji k'o ra tsaji k'ux karaji na joo ñe yo n'año k'o pje k'o kjaji k'o at'aji, nu ja ba ngaraji ñe k'ux pje k'o neji ngeje k'ux ra kuant'ux kja sjorux k'ux ra unūji ñe k'o soo ra nbaraji.
2. Yo Mejñiñi ra jyod'ux ja ra dyat'aji k'o na joo, kja ra tsaji t'onux ñe ra mbos'ux ko yo jñiñi k'a ñaji n'año jña k'o neji, ngek'ua ra zonūji k'o dya ga joo ñe ra

tjorɔ k'ɯ sob'ɯji yo tee ñe ra jyod'ɯ ra mimiji ko t'ekjañomɯ, ra dyarɔji ñe ra mimiji na joo texe yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa ñe texe yo dya tee.

Ts'ijña dyech'a ñanto (16)

1. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa soo ra pɛs'iji k'o ra tsaji ra dyat'ɔji ja ra unɯji nguenda texe pje k'o kjobɯ k'a in jñaa k'ɯ ñaji angezeji, ñe xo soo ra mbarɔji k'o pjongɯji k'o dya tee k'ɯ dya ñaji jñatjo ñe dya xo ra zob'ɯji.
2. Yo Mejñiñi ra dyat'ɔji ja ra jyokɯji ngek'ua texe yo jñaa k'o pedye k'a xixkuama ñe k'o dyaja ra mbedye k'o pje k'o kjaji. Yo Mejñiñi, k'ɯ dya ra soo mu ra tsaa k'ɯ pjonɯ texe k'o neji, ra xipji texe k'o pjot'ɯ jñaa ra unɯ nguenda texe yo pje k'o n'año kjaji yo ñaa n'año jñaa.

Ts'ijña dyech'a yencho (17)

1. Yo tee ñe yo jñiñi k'ɯ ñaji n'año jñaa soo ra mbɛs'iji k'o ra tsaji texe pje k'o neji nza kja k'o xipjiji kja ne b'ɛpi k'a xoñijomɯ ñe k'o kjaji a meb'ondo.
2. Yo Mejñiñi, ma ra tsaa t'onɯ k'ɯ ra mbɛs'ɯ yo jñiñi k'o ñaji n'año jñaa, ra jyod'ɯji ja ra mborɯ yo ts'it'i k'ɯ ñaji n'año jñaa k'ɯ dya ra tsapɯ ra pɛpjiji ñe texe yo b'ɛpi k'ɯ dya na joo o nu mɯ dya ra jyɛzi k'ɯ ra moji k'a ngunxorɯ ra xorɯji yo ts'it'i o ra tsapɯ ra zɔdyɛji o dya ra teji ñe k'ɯ ra mbeñeji na joo k'a ja ba karɔ yo ts'it'i, ñe ra mbeñeji k'ɯ na joo ra unɯji sjourɯ ngek'ua ra mbarɔ texe pje k'o ra tsji.
3. Yo tee k'o ñaji n'año jñaa pɛs'i k'ɯ soo ra tsaji k'ɯ dya ra zob'ɯji k'a pɛpjiji, k'o dya pje ra tsaa, b'ɛpi o k'o ra ngont'ɯji.

Ts'ijña dyech'a jñincho (18)

Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa soo ra mbɛs'iji k'o ra tsaji ra dyat'a yo ts'ib'ɛpi k'ɯ dya ra s'ombɯji k'o pje k'o kjaji, yo tee k'o dyemeji mu ra mbɛs'ɯji, ñe ra tsaji ra mborɯji nu yo ngumɯ k'o pɛs'iji.

Ts'ijña dyech'a nzincho (19)

Yo Mejñiñi ra tsaji t'onɯ ñe ra mbɛs'ɯji na joo texe yo jnini k'a ñaji n'año jñaa k'ɯ neji k'a ngumɯ k'a karɔji ante ke ra dyat'ɔji yo tjurɯ o yo xiskuama k'ɯ ra mbɛs'ɯji, ngek'ua ra unɯji setsi, mu ya o xipjiji.

Ts'ijña dyote (20)

1. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa pɛs'iji k'ɯ soo ra tsaji k'ɯ ra mborɯ yo ngumɯ k'o dyat'ɔji k'ɯ ja ra ngarɔji, ja ra ndonji merio ñe k'a karɔji na joo, nu k'ɯ ra soo ra mimiji na joo ñe ra nokɯji ñe ra tsaji texe yo b'ɛpi k'ɯ neji k'a ra ndonji merio ko yo b'ɛpi k'o kjaji.

2. Yo jñiñi k'ɯ ñaji n'año jñaa k'ɯ dya kjo pje tejmeji ngek'ua ra nokɯji soo ra mbɛs'iji k'o ra tsaji k'ɯ ra jyod'ɯji ja ra mbɔs'ɯji na joo.

Ts'ijña dyote naja (21)

1. Yo jñiñi k'ɯ ñaji n'año jñaa pɛs'i k'ɯ soo ra tsaji, dya kjo ra zob'ɯji, ra jyod'ɯji ja ra soo ra ndonji ñe ra ngaraji na joo, ñe k'o dyaja, nza kja kja ne sjorɯ, ne b'ɛpji, ra xompɯji mba ra pɛpji na joo, unɯji ngumɯ, k'ɯ dya ra zɔdyɛji ñe ra mimiji na joo.

2. Yo Mejñiñi ra jyod'ɯ ñe, nu mɯ nge akjanu, ja ra dyat'a ngek'ua ra soo ra ndonjoji merio ñe ra mimiji na joo. Soo ra mbɔs'ɯji ñe texe k'o nesta yo pale, yo b'ejña, yo ndant'ɯ, yo t'ii ñe yo tee k'o naji n'año jñaa k'ɯ dya b'ɯb'ɯ na joo.

Ts'ijña dyote yeje (22)

1. Ra soo ra mbɔs'ɯji texe k'ɯ pɛs'i pje ra tsaa ñe k'o nesta yo pale, yo b'ejña, yo ndant'ɯ, yo t'ii ñe texe yo tee k'ɯ ñaji n'año jñaa k'ɯ dya b'ɯb'ɯji na joo kja ne ra mbara nu Xiskuama na.

2. Yo mejñiñi ra jyod'ɯ ja ra tsapɯ, texe ko yo jñiñi k'ɯ ñaji n'año jñaa ngek'ua ra soo ra mbɔs'ɯji k'ɯ yo b'ejña ñe yo t'ii k'ɯ ñaji n'año jñaa soo ra mborɯji ñe dya kjo soo ra zad'ɯji ñe ra zob'ɯji.

Ts'ijña dyote jñii (23)

Yo jñiñi k'ɯ ñaji n'año jñaa soo ra mbɛs'iji texe k'o ra tsaji ñe ra jyod'ɯ ja ra dyat'aji yo ts'ib'ɛpji ngek'ua ra soo ra nokɯji. Xo nge akjanu, yo jñiñi k'ɯ ñaji n'año jñaa pɛs'i k'o ra tsaji ñe ra dyat'aji yo b'ɛpji k'ɯ dya ra zɔdyɛji, yo ngumɯ ñe k'o dya b'ɛpji k'ɯ ra ndonji merio ngek'ua ra ngaraji na joo ñe, mu neji akjanu, soo ra dyat'aji ñe ra pɛpji k'o b'ɯb'ɯ k'a in jñiñi yo ngumɯ.

Ts'ijña dyote nziyo (24)

1. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa pɛs'i k'ɯ soo ra tsaji k'ɯ ra jyokɯji ñe ra dyat'aji ko yo dyenchje k'o para angezɛji ngek'ua dya ra zodyɛji, xo ñe ra mborɯ yo pjiño dyenchje, yo dyoxɯ ñe yo t'ɛzi k'ɯ nesta mba ra dyat'aji. Yo tee k'ɯ ñaji n'año jñaa soo ra mbɛs'i k'o ra tsaji ngek'ua ra dyat'aji, ñe dya ra zob'ɯji, k'a texe k'o ra mbɔs'ɯji ñe ra dyat'aji.

2. Yo tee k'o ñaji n'año jñaa soo ra mbɛs'iji k'o ra tsaji k'ɯ ra dyat'aji ngek'ua dya ra zɔdyɛji ñe kja in pjeñe. Yo Mejñiñi soo ra dyat'aji ja ra jyokɯji ngek'ua ra mbɔs'ɯji texe yo tee na joo.

Ts'ijña dyote ts'ich'a (25)

Yo jñiñi k'o ñaji n'año jñaa soo ra mbɛs'iji k'o ra tsaji ra kuaɯ ñe ra mimiji na joo ko yo juajma, k'a karaji, yo ndeje, yo ndazapɯ ñe k'o dyaja k'o pɛs'iji

ndeze ma jingua k'o porpu mi kjaji ñe soo ra unuji nguenda ja ra pɛpɛji nudy mba yo tee k'o kja ra saɟaji.

Ts'ijña dyote ñanto (26)

1. Yo jñiñi k'o ñaji n'año jña pɛs'iji k'u soo ra tsaji ra ndɛɛ yo in juajma, k'a karaji ñe texe k'o pɛs'iji ndeze mi jingua, o k'o kja ndomɔji.
2. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jña pɛs'iji k'u soo ra tsaji ra mbɛs'iji, ra jyokɔ, ra nokɔji ñe ra mborɔ in juajma, k'a karaji ñe texe k'o pɛs'iji ndeze ma jingua ñe ra tsaji nu k'o mi kjaji ma dyenk'ua, xo akjanu nu k'o kja ndomɔji
3. Yo Mejñiñi ra mborɔ ra mbarɔ ñe ra mborɔ ko ne tjurɔ yo in juajma, k'a karaji ñe texe k'o pɛs'iji. Nu k'o ra mbaraji ra b'ɔb'ɔ ko t'ekjañomɔ texe k'o mi kjaji, ñe yo ja ba pɛpɛji k'a in juajma yo jñiñi k'a ñaji n'año jña.

Ts'ijña dyote yenchɔ (27)

Yo Mejñiñi ra jyok'ɔ ñe ra dyat'aji ko yo jñiñi k'u ñaji n'año jña k'u neji, ra chjejui k'u ja ra chanɔji, zo ri nats'e dya kjo ra mbɔs'ɔ, ñe ra mbaraji texe, k'u ra mbaraji na joo yo tjurɔ pje k'o mi kjaji ndeze ma dyenk'ua, ñe ja mi pɛpɛji k'a juajma yo jñiñi k'u ñaji n'año jña, mba ra mbarɔ ñe ra nzhotɔ texe k'o pɛs'i pje ra tsaa yo jñiñi k'u ñaji n'año jña k'u ra nzhoji ko yo in juajma, k'a karaji ñe texe k'o pɛs'iji nu k'o ngeje in tsaa ndeze ma dyenk'ua. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jña soo ra mbɛs'iji k'o ra tsaji ñe ra mbɔs'ɔ nu mu ra dyat'aji.

Ts'ijña dyote jñincho (28)

1. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jña soo ra mbɛs'i k'u ra tsaa k'u ra jyokɔji, k'u soo ra ch'unɔji, o ma xi jiyo, ra nzhotɔji merio, dya kjo ra mbɔs'ɔ ñe ra chjejui k'u ra nzhotɔji, nu yo juajma, k'a karaji ñe texe k'o pɛs'iji ndeze ma jingua ñe k'o mi kjaji ñe k'o ndɛmbiji, ñe dya dyorɔji sɛtsi, ñe dya kjo xipji.
2. Mu neji a kjanu yo jñiñi, nu k'o ra ngont'ɔji ngeje yo juajma, k'a karaji ñe texe k'o mi pɛs'i k'u ra tsapɔ ra chjejui, kjo na nojo ñe b'ɔb'ɔ in xiskuama na joo o mu ra nzhotɔji merio nge k'u ra ngont'ɔ na joo.

Ts'ijña dyote nzincho (29)

1. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jña soo ra mbɛs'iji k'o ra tsaa kja ra kuartɔ ñe ra mborɔ texe nu xoñijomɔ ñe texe k'o ra ndujmɔji k'a in juajma o k'a karaji ñe k'o pɛs'iji. Yo Mejñiñi ra dyat'a ñe ra jyokɔji yo ts'ib'ɛpji k'u ra mbɔs'ɔji texe yo jñiñi k'a ñaji n'año jña ngek'ua ra kuartɔji ñe ra mborɔ, ñe dya kjo ra zob'ɔji.
2. Yo Mejñiñi ra jyod'ɔ ja ra tsapɔ ngek'ua ra mborɔ k'u dya ra nichɔ ñe dya ra tjorpu k'o dya joo k'u ra jyab'aji k'a in juajma o k'a karaji yo jñiñi k'a ñaji n'año jña mu dya ra dyorɔji sɛtsi, ñe ot'ɔ ra xipji.

3. Yo Mejñiñi xo ra dyat'aji ngek'ua ra mbøs'uji, mu neji akjanu, k'x ra jyokuji yo ts'ib'epji k'x ra kuatuji ñe ra dyat'aji ngek'ua dya ra zødyěji yo jñiñi k'a ñaji n'año jña k'x ra tsapx ra zødyěji ko nu yo kañab'x, b'epji k'x ra jyokuji texe yo jñiñi.

Ts'ijña jñite (30)

1. Dya ra soo ra dyat'aji ts'ib'epji yo xundaro kja ne juajma o k'a karaji yo jñiñi k'a ñaji n'año jña, xo ra soo ra tsaji k'o nu mñ neji texe akjanu o mu zonuji yo jñiñi k'x ñaji n'año jña k'x neji, o nu k'o dyoruji akjanu.
2. Yo Mejñiñi soo ra tsaji t'onx k'o na joo ko yo jñiñi k'x ñaji n'año jña k'x neji, ko yo xiskuama k'o na joo ñe yo ngumx k'x pjøs'x yo tee, ante ke ra unx yo in juajma o k'a karaji k'a ra tsaji yo b'epji yo xundaro.

Ts'ijña jñite naja (31)

1. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jña soo ra mbøs'i k'o ra tsaa k'x ra kuatx, ra mborx ñe ra tsapx ra nokx texe k'o pēs'iji ndeze ma dyenk'ua, nu k'o paraji, yo jña mi na zoo k'o mi opjuji ñe k'o texe k'o mi pjechi ñe k'o mi at'aji, texe k'o kja yo tee, ñe yo ndøø, yo dyenchje, texe k'o paraji pje ma dyenchje pēs'i yo dyoxx ñe yo pjiño, texe k'o ñaji, yo jña mi na zoo, k'o uech'iji na joo, yo t'eñe k'o mi eñeji ma dyenk'ua ñe k'o kjaji k'x ra jñanduji. Xo soo ra kuatuji ñe ra mborx ñe ra tsapx ra nokx k'o texe yo pjeñe k'x in tsaa angezeji, texe k'o mi para ndeze ma jingua ñe k'o ja mi ñaji k'o mi at'aji.
2. Texe ko yo jñiñi k'x ñaji n'año jña, yo Mejñiñi ra jyod'x ja ra tsapx mba ra mbara ñe ra mborx texe nu k'o pēs'i k'o kuat'x a xo'ñi.

Ts'ijña jñite yeje (32)

1. Yo jñiñi k'o ñaji n'año jña soo ra mbøs'i k'x ra mamx ñe ra dyat'a k'x ja ra jyokx mba ra tsapx ra nokx yo in juajma k'a karaji ñe k'o dya k'o pēs'i.
2. Yo Mejñiñi soo ra tsaji t'onx ñe ra mbøs'x na joo ko yo jñiñi k'a ñaji n'año jña k'x neji ñe k'a in ngumx k'a pjøs'uji ngek'ua ra dyoruji sɛtsi ñe ra unuji nguenda ante ke ra tsaji n'año b'epji k'x ra tsapx ra s'od'x k'a in juajma o k'a karaji ñe k'o dya k'o pēs'iji, xo nge k'x ra tsapx ra nokuji, ñe ra soo ra pɛpji ko yo texe k'o pēs'i, ñe k'o dyaja.
3. Yo Mejñiñi ra jyokx ja ra tsapx na joo mba ra jyokx na joo ñe k'a ra chjeui texe yo b'epji, ñe ra jyodx ja ra tsapx mba dya ra tsapx ra s'od'x kja ne xoñijomu, k'x ra ndonji, k'a ra ngaraji na joo, texe k'o at'aji o mbeñeji na joo.

Ts'ijña jñite jñii (33)

1. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaas pēs'i k'x soo ra tsaji mba ra mamx kjo ngejeji o ja nge metsaja nza kja k'o mi at'aji ma dyenk'ua. Nunu texe yo tee k'x ñaji n'año jñaas ra soo ra tsaji metsa k'a Mejñiñi k'a karaji.
2. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaas soo ja ra tsapx ñe ra dyat'aji ñe mba ra dyemeji nza kja k'o mamxi yo ngumx k'o pēs'iji nza kja k'o kjaji angezeji.

Ts'ijña jñite nziyo. (34)

Yo jñiñi k'o ñaji n'año jñaas soo ra pēs'iji k'o ra tsaji k'x ra mborx, ra dyat'aji ñe ra tsapx ra nokx k'a in ngumx k'o pēs'iji texe k'x pje me k'o mi kjaji ma dyenkua, k'x ra mbeñeji na joo, k'o mi kjaji, ja ra tsaji ñe, nu mx ra b'xb'x, k'o mi kjaji yo tjurx nza kja k'o mamx texe k'o dyojx k'x ra mbøs'x texe yo tee.

Ts'ijña jñite ts'ich'a (35)

Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaas soo ra mbēs'iji k'o ra tsaji ngek'ua ra mamxi pje k'o ra tsaa yo tee mba ra mbøs'x yo in jñiñi.

Ts'ijña jñite ñanto (36)

1. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaas, mbe nge k'o kara k'a ñññx xonxi nu ndajñiñi, soo ra pēs'iji k'o ra tsaji ra mborx ñe ra tsapx ra nokx yo ts'ib'epji, ñe ra mbøs'x, ñe yo ts'ib'epji k'a ra mimiji na joo, k'o at'aji, k'x pjøs'xi, k'a ra ndonji merio ñe ra ngara na joo ko in kjuarma nza kja yo dyaja jñiñi k'x k'araji k'a ñññx.
2. Yo Mejñiñi, ra tsaji t'onx ñe ra mbøs'x ko yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaas, ra jyod'xi ja ra tsapx na joo ngek'ua ra dyat'a mba ra mbøs'xi nu k'o kuat'x k'a xiskuama na.

Ts'ijña jñite yencho (37)

1. Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaas soo ra pēs'i k'o ra tsaa k'x yo xiskuama, k'o zonxi angeze ñe k'o dyaja k'o dyat'aji mba ra nok'xi ko yo Mejñiñi o nu k'o b'epja ra mbaraji, ra jñandxi ñe kja yo Mejñiñi soo ra tsaji ñe ra mbara k'x ra ñaji ko t'ekjañomx, ñe k'o dyaja xiskuama k'o jyokxi.
2. Texe nu k'o mamx nu xiskuama na kjuana ñe dya ra mamx k'x dya nge a kjanx k'x pēs'i k'o ra tsaa yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaas ñe k'o dyaja xiskuama.

Ts'ijña jñite jñincho (38)

Yo Mejñiñi, ra tsaa t'onx ñe ra mbos'x ko yo jñiñi k'o ñaji n'año jñaas, ra jyod'x nu ñ'iji ja ra tsapx, xo nu yo at'aji tjurx, ngek'ua ra ngins'i na joo nu xiskuama na.

Ts'ijña jñite nzincho (39)

Yo jñiñi k'o ñaji n'año jñaá soo ra mbəs'iji k'x ra tsaji k'x ra mbəs'x k'x ra unxji merio ñe ja ra jyokxji kja yo Mejñiñi ñe k'x xo ra dyorx pjoxta kja yo ndajñiñi mba ra soo ra tsapx in tsaa texe k'o kuat'x nu xiskuama na.

Ts'ijña nzite (40)

Yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaá soo ra mbəs'iji k'o ra tsaji ñe ra dyat'aji k'x ra chjejui ñe na joo nu mx ra zonxji ko yo dya Mejñiñi o ko yo dyaja, ñe ndame ra jyokxji mu ra zonxji, akjanu mu ngeje k'x ra jyok'x mu ra guench'iji nu k'o ra tsats'e mu ra nzhonts'e ñe mu jmurxji. Nu mu ra dyat'aji k'o soo ra tsaji nza kja nu mx at'aji nu tjurx angezeje, pje k'o mi kjaji, yo ja ba at'aji yo tjurx kja yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaá k'x neji akjanu ñe nu k'o mamx k'o soo ra mbəs'i nu ndajñiñi.

Ts'ijña nzite naja (41)

Yo jmurx ñe k'o at'aji na joo kja yo Jmurx Jñiñi ñe k'o dya ts'ijmurx soo ra mbəs'xji ngek'ua ra dyat'aji na joo nu xiskuama na zo ri nge mu ra tsapx ra zojnxi, k'x dyaja, kja ne ra mbəs'x merio ñe ja ra dyat'aji. Soo ra mamx ja ra jyokxji ngek'ua ra ñaji texe yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaá mba ra dyat'aji na joo texe k'o neji.

Ts'ijña nzite yeje (42)

Yo Jmurx Jñiñi, k'x in ts'ijmurx, xo ri ngeje nu k'x na chjuu Foro Pama Pama mba ra Mbəs'xji yo Tee Jñatjo, ñe yo ts'ijmurx k'x xo k'jaji pjoxta, nu k'a k'araji, ñe yo Mejñiñi, ra tsaji k'x ra mimiji ko t'ekjañomx ñe ra tsaji na joo nu Xiskuama na ñe mborxji mba ra tsaji na joo nu Xiskuama na.

Ts'ijña nzite jñii (43)

K'o pəs'i k'o ra tsaa yo tee k'o parax kja ne xiskuama na ngeje k'x ra tsapx ra mimiji na joo, ra tsaa jonte ñe ra ngaraji na joo yo jñiñi k'x ñaji n'año jñaá kja ne xoñijomx.

Ts'ijña nzite nziyo (44)

Texe k'o pəs'i k'o ra tsaji ñe ra nzhonts'ejji ra mbarax kja ne xiskuama na ñe ra chjejui mba yo b'ezo ñe yo b'ejña k'x ñaji n'año jñaá.

Ts'ijña nzite ts'ich'a (45)

Otjo k'o kuat'x kja ne Xiskuama na ra tsapx ra s'umbx o ra tsapx ra jyembe in chee k'o soo ra tsaa yo jñiñi k'o naji n'año jñaá nudya o soo kja ra jyod'xji.

Ts'ijña nzite ñanto (46)

1. Otjo k'o kuat'x kja ne Xiskuama na ra mbara k'x ra unx na Mejñiñi, jñiñi, jmurx o tee k'x pəs'i k'o ra tsaa k'x ra dyat'a na ts'ib'əpji o ra tsaa k'o dya joo nza kja k'o mamx nu Jəb'i kja yo Jmurx Jñiñi, ñe dya xo ra dyaraji k'x ra tsapx k'o ra xipji ra tsaa k'o dya joo, texe o ndetjo, k'a texe k'a karaji o na ts'ijmurx k'x pjəs'x yo Mejñiñi k'x karaji na joo.

2. Kja ne ts'ib'əpji k'x ra tsaji k'o soo pəs'i kja ne Xiskuama na ra soo ra dyat'aji texe k'o pəs'iji ñe ra soo ra nzhonts'əji texe yo. Ne Ts'ib'əpji k'o dyat'aji k'x pəs'i k'x soo ra tsaa k'o kuat'x kja ne Xiskuama na ngetjo k'o ra mamx ne tjuurx ñe k'o ra xipji yo jmurx ndaxoñijomx k'o dyat'a k'o pəs'i yo tee. Nu k'o dya soo ra tsaa dya ra zob'uxi ñe ngetjo k'o soo ra mbəs'x ñe ra mbaraji k'o ra mimiji ko t'ekjañomx k'o mbedye k'a pəs'iji k'o soo ra tsaa ñe k'x ra nzhonts'əji yo dyaja ñe mba ra mbəs'x ra mbaraji ñe k'o nesta ngek'ua texe ra ngaraji na joo.

3. Texe yo jña k'o kuat'x nu Xiskuama na ra mbaraji k'o nu k'o ot'x o dyat'aji k'a mi mimiji ñe karaji na joo ñe ko t'ekjañomx k'o pəs'i ra tsaa yo tee, ra chjejui, k'x dya ra zob'uxi, ra soo ra pəpjiji ñe ra mimiji na joo.

JŊĀĀ KJA NE NDAXOŊĪJI SOKORRO ROBIROSA, ARKATE PAMA PAMA A B'ONDO KJA NE JĠURŲ TEXE YO JŊĪŊĪ (ONU) K'Ų B'ŲB'Ų A NUEBA YORK, EUA, NU MŲ JĠURŲJI TEXE YO JŊĪŊĪ KJA NE ONU KJA NE DYAT'ĀJI K'O SOO RA MBES'I YO TEE K'O ŊĀJI N'AŊO JŊĀĀ.

Ndixu Arkate

Ne arkate k'o enje a B'ondo chala nu b'epji k'o dyat'a ne JmurŲ o unŲ setsi k'o dyat'aji nu ot'Ų b'epji k'Ų soo ra ŋana k'o pēs'i yo Jŋiŋi k'Ų ŋaji n'aŋo jŋaa.

Ne Arkate a B'ondo yepe ra mamŲ ŋe chala ma ra mbara k'Ų Chjambaji na punkjŲ texe k'o pje k'o kjaji ŋe karaji na punkjŲ n'aŋo jŋaa kja ne Mejŋiŋi a B'ondo. Mu B'extjo ra zat'a nu paa k'Ų ra tsaji nu Tambaxua k'Ų ra ngins'i Yeje dyete kjæ k'Ų nzhonts'eji, a B'ondo, ne Arkate a Mejŋiŋi ŋaa, ndeze k'a na ndaa k'a ŋaji yo Tee, k'Ų ra mbara yo jŋiŋi k'Ų ŋaji n'aŋo jŋaa, k'Ų ot'Ų o ngaraji ŋe nge metsaja a B'ondo.

K'a ja ba dyenjeji ŋe ngeje in dyŲŲ a B'ondo nudya, yo jŋiŋi k'o ŋaji n'aŋo jŋaa ngek'o nzhoji texe k'o mi pēs'iji k'a yo n'aŋo ngumŲ k'a pjos'Ųji, k'Ų ra ndonji merio, k'o at'aji ŋe ja ra mbøs'Ųji Pama pama kja ne Mejŋiŋi a B'ondo, k'Ų ngetjo na ts'e.

A B'ondo panrŲ na joo ŋe texe k'o kuaŲŲ kja ne Xiskuama na nza kja nu Taxiskuama a B'ondo ŋe yo tjurŲ k'o kuaŲŲ nu.

Akjanu, a B'ondo panrŲ yo jŋaa k'o dyopji nza kja k'o mamŲ andŲb'Ų:

1. K'o soo pēs'i k'o ra tsats'e yo jŋiŋi k'Ų ŋaji n'aŋo jŋaa k'a ra nzhonts'eji, ŋe k'a ra dyemets'eji yo in arkate xits'i yo ts'ijŋa jŋii, nziyo ŋe ts'ich'a kja ne Xiskuama, soo ra tsaa nza kja k'o mamŲ ne Taxiskuama ngek'ua ra soo ra jmurŲji texe a B'ondo ŋe texe k'a k'araji A Mejŋiŋi.

2. Nu k'o mamŲ kja yo ts'ijŋa dyote ŋanto (26), dyote yencho (27) ŋe dyote jŋincho (28) kja ne Xiskuama k'a pēs'iji k'o ra tsaa yo in mejuajma, ja ra pēpi ŋe ra tsapŲ ra nokŲ yo juajma, k'a karaji ŋe texe k'o pēs'iji dya ra tsapŲ ra zob'Ų ja ra pēpiji ŋe ja ra mbes'iji in juajma nza kja k'o mamŲ nu Taxiskuama a B'ondo, ŋe nza kja yo tjurŲ k'o ya mbes'iji. Nu k'o ja ra tsapŲ nu k'o mamŲ nu ts'ijŋa dyote yencho (27) ŋe dyote jŋincho (28) ngeje k'o ya mamŲ nu k'a kuaŲŲ k'a tjurŲ a B'ondo.

3. Ne ts'ib'epji k'ɯ soo ra mbɛs'i yo tee k'o mamɯ kja ne xiskuama, kuat'ɯ kja Taxiskuama a B'ondo, k'ɯ ra mimiji na joo ko t'ekjañomɯ nzi naja yo tee, k'o pɛs'i ra tsaa yo tee ñe, k'ɯ na joo, k'ɯ ra ngara na joo kja yo b'ejña ñe ra chjejui ko yo b'ezo ñe yo ndixu.

Pokjɯ.

Nueba York 13 kja zana nzincho nu kjɛ 2007.

